

مطالعات ملی

گرچه در ذیل "فراخوان مقاله" هدف از انتشار فصلنامه مطالعات ملی که اخیراً نخستین شماره آن منتشر شده است. "... بررسی و شناخت مسائل مهم کشور..." به طور کلی ذکر شده است ولی چنان که از مضامین شماره اول - ویژه "همبستگی" - برمی آید و همچنین به گونه‌ای که از مباحث دیگر شماره‌های در راه مستفاد می‌گردد، بررسی و شناخت موضوع هویت ملی ایران و مسائل و مباحث جانبی آن چون مسائل قومی کشور هدف اصلی این فصلنامه را تشکیل می‌دهد. موضوعی که نظر به تحولات منطقه‌ای و داخلی ایران در هشتاد سال اخیر، به ویژه در هنگام پیش آمد مقاطع بحرانی‌ای چون ادوار پس از پایان جنگ‌های اول و دوم جهانی و همچنین انقلاب ۱۳۵۷، یکی از مهم‌ترین مسائل کشور را تشکیل داده بود و هنوز هم، هر چند به صورتی پنهان و بالقوه تشکیل می‌دهد.

در ایران نظر به تسامح و سهل‌انگاری بارزی که از دیرباز در میان بسیاری از اهل فکر و اندیشه این سرزمین ریشه دارد، بررسی و شناخت چنین مقولاتی معمولاً فقط هنگام سرریز و انفجار این مسائل صورت می‌گیرد که آن هم به همان سرعت که پدید می‌آیند، در بی فروکش مسائل مزبور به

دست فراموشی سپرده می‌شوند. از این رو انتشار فصلنامه مطالعات ملی را در این مقطع، یعنی هنگامی که با "سرریز و انفجار" مضامین مورد اشاره مواجه نیستیم می‌توان نشانه مثبتی تلقی کرد از این که بالاخره تصمیم گرفته‌ایم تسامح و سهل‌انگاری موصوف را پشت سر گذاشته، بررسی و شناخت این گونه مضامین را به وقت بروز و سرریز آن‌ها موکول نکنیم.

در این شماره از فصلنامه مطالعات ملی سعی شده است که با برگزاری میزگردی در باب «همبستگی ملی و وفاق اجتماعی» و همچنین گردآوری مقاله‌هایی تحت عنوان "حقوق قومی و اقلیت‌ها"، "ارتباطات و ملت‌سازی" و دیگر مباحث مشابه، جوانبی از این امر که بیشتر جنبه نظری و تئوریک دارند مورد بحث و بررسی قرار گیرد و چنان که از فهرست مضامین پیشنهادی برای سه شماره بعد فصلنامه برمی آید، قرار است در بررسی‌های بعدی نیز همین وجه نظری و تئوریک امر حفظ گردد.

البته وقوف و آگاهی به این وجه از کار یعنی آموزه‌ها و آرایی که در باب مسائل قومی مطرح شده‌اند بسیار به‌جا و ضروری است، ولی باید دانست که این آراء و نظریه‌ها فقط هنگامی جواب می‌دهند که صورت مسائل نیز کاملاً صریح و روشن باشند.

بدون اطلاع دقیق و مشخص از واقعیت مسائل ملی و قومی در ایران معاصر که طبیعتاً داده‌های ناخوشایندی می‌باشند که باطبع لطیف و سهل‌انگار بسیاری از اهل فکر و اندیشه این سرزمین نیز همخوانی ندارند، بررسی و شناخت در خور توجهی حاصل نخواهد شد. از این رو باید امیدوار بود که مؤسسه مطالعات ملی که به درستی چنین وظیفه مهمی را نصب‌العین قرار داده است، رفع این کاستی عمده را نیز مورد توجه قرار دهد.

ک.ب

کتابخانه
۱۴۹

نگاهی به برنامه بودجه سال

۱۳۷۹

بودجه کل کشور برای سال ۱۳۷۹ که رقم پیشنهادی آن برابر ۳۵۸،۷۷۷ میلیارد ریال است، نسبت به مصوبه سال جاری ۳۰ درصد افزایش دارد. این بودجه عملاً از سه قسمت تشکیل شده است.

- ۱- بودجه عمومی دولت با ۱۲۵،۹۵۳ میلیارد ریال و ۱۴/۸ درصد رشد نسبت به رقم مصوب سال جاری؛
- ۲- بودجه شرکت‌ها و بانک‌های دولتی با ۲۳۳،۹۰۶ میلیارد ریال و ۳۱ درصد رشد

این که مسائل قومی ما چیست، نحوه شکل‌گیری و تکوین تاریخی آن‌ها چگونه بوده است و در هر یک از ادوار تاریخ معاصر ایران چه شکلی به خود گرفته‌اند و از این مهم‌تر در حال حاضر چه شکلی دارند و چه وجه بیانی را در پیش گرفته‌اند، همگی از جمله پرسش‌هایی هستند که در باب آن‌ها اطلاع دقیقی در دست نیست.

تقریباً همه می‌دانیم که ایران کشوری است با یک تنوع قومی و مذهبی گسترده و به همین ترتیب می‌دانیم و یا به عبارت دقیق‌تر احساس می‌کنیم که این تنوع و گوناگونی مسائل خاص خود را به دنبال داشته و در مقاطعی با طرز تلقی حاکم از هویت ملی ایرانی در تعارض بوده است.

ولی آیا با چنین دانش محدودی از وجوه مشخص و عینی مسئله می‌توان به کسب یک شناخت دقیق از این مسائل امیدوار بود؟

در کشوری که هنوز آمار نفوس آن برحسب گویش‌های رایج، آماری محرمانه تلقی می‌شود و چشم فرو بستن بر بسیاری از تظاهرات بیرونی مسائل ملی و قومی مصلحت تلقی می‌گردد، صرف برگزاری یک رشته میزگردهای عالمانه و طرح پاره‌ای از مباحث نظری رایج در ممالک راقیه در این باب تا چه حد کارساز خواهد بود؟